

Forfatter: Grundtvig, N. F. S.

Titel: Udrag fra AF GRUNDTVIGS DAGBØGER

Citation: Grundtvig, N. F. S.: "N. F. S. Grundtvigs udvalgte Skrifter", i Grundtvig, N. F. S.: *N. F. S. Grundtvigs udvalgte Skrifter*, Gyldendalske Boghandel, 1904-1909, s. 13.
Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-grundtvig01val-shoot-idm140411868007392/facsimile.pdf> (tilgået 24. april 2024)

Anvendt udgave: N. F. S. Grundtvigs udvalgte Skrifter

Af Grundtvigs Dagbøger

ders Side kunde regne mig i Slægt med Absalon — ei just Davids gjenstridige Søn — skjønt det kunde være ret net for Alderdommens Skyld — men dog med hin høistsalige lundske Erkebiskop. — En Adelsmand kan ei blusse af stærkere Taknemmeligheds Lue til den, der beviser, at han har sine usmittede 32 Ahner, end Jeg til Hr. Gjessing, der i sin Samling af Jubellærere har saa prægtig forherliget mit Mødrene, ved at vise, Stamfaderen til de høibaarne Banger ei uforskyldt fik sit Adelskab, saasom han var Sekretær hos en pavelig Legat ved et Hof, hvis Konge ei glemte, han af hans Hellighed var gjort til Konge — tar jeg maaskee Feil? — og derfor viste sig taknemmelig selv mod hans Tjeneres Tjenerne. —

Dog nok herom. — Hvad der foregik til hans 4de Aar, derom væed Frederik selv intet. — Ventelig har han som andre faaet Riis og Sukkergodt, dog neppe i Flæng, om han ellers kjender sin Moder ret. Bemeldte Moder havde den gammeldags Sædvane selv at lære sine Børn at læse. Frederik maatte da ogsaa frem, men Bogstaverne gad han ikke kjendt, remse dem op uden ad vilde han nok, men ei mere. — Der vankede Dada, og han erindrere sig grant, at Bogstavet O nær havde skaffet ham en Rumpfuld, dersom ei i det samme en Bonde havde kommet, og en god Veninde imidlertid havde hvisket ham en god Djævel i Øret. — *Per varios casus, per tot discrimina rerum*¹ lærte han endelig Bogstaverne. — At stave skal han have anseet under sin Værdighed og ei givet andre Tiid til at nøde ham dertil. — Han havde ingen Sødskende hjemme uden en lidt ældre Syster. Med hende kunde han aldrig forliges, og som svagest gik han af med Profiten. — Dette anseer han som en af de vigtigste Aarsager, hvi han slog sig til Læsning, da han desuden aldrig har duet til at gjøre noget med Hænderne, uden at vende Blad. — Han læste nu en Hel Hob, hvoraf han intet forstod, saasom Holbergs Kirkehistorie, Lyskandens Danske Kongers Slægtebog o: s: v:, thi naar det blot var en Bog, hvori der fortaltes noget, var han efter den som Fanden efter en Sjel.

I Aaret 1789 — uden Tvivl — kom han til at gaae i Skole, hos en til Byen nys ankommen Skoleholder ved Navn Faverskov, omkring 60 Aar gammel. Forresten var han *Cand: S: S: Minist:*², havde været Hovmester hos Grev Ahlefeld, Norsk Postfører etc. etc. etc. — Her skulde han da begynde at lære Latin; — han lærte

¹ = Under saa mange Omskiftelser og Farer. (Virgils Æneide I. 204.) ² = theologisk Kandidat.

Af Grundtvigs Dagbøger

Donat, Aurora — med samt *colloqvier*¹ —, en Deel af et lille Lexikon, og Badens Grammatik uden ad, men forstod ikke et Ord deraf, thi den høilærde Præceptor forklarede næsten intet, og gjorde han det, nedstemte han sig dog aldrig til hans Fatteevne. — Han spurgte undertiden, hvor Subjektet eller Prædikatet laae i en Sætning, uden at have bibragt ham ringeste Begreb om, hvad det var for Tingester. — Her lagde han ogsaa Grunden til sin Skrivning; hvordan den var, behøver han ei at sige, selv disse Kragetæer vidne derom. — Af al den Udenadspjat havde Frederik ei anden Nytte, end at hans Hukommelse blev skjærpet paa hans Dømmekrafts Bekostning, om man vil kalde det nyttigt. — Kalijls Verdens Historie lærte han imidlertid, og det var got, thi den bør læres, før Dømmekraften spirer frem. — Dermed gik det saaledes til: — Præsten Feld — hos hvem hans ældre Brødre vare, thi Jeg var mine Forældres 4de levende Søn — kom i Besøg 1791, og lovede Frederik et Sølv Uhr, hvis han til næste Aar kunde i sine Fritimer lære ovenmeldte Bog. Han lærte den, og da HER Laurits Feld 1792 kom igjen, havde Frederiks Skolegang hos Faverskov en Ende, og han kom under privat Information hos bemældte jydsk Præst. —

Tyregod — hvis nærmeste Kjøbsted er Veile — blev hans ny Opholdsted. — Her vare foruden han *P. H. Balle*, en Søn af Sjællands Bisp — som — da han vilde — blev Militær — samt 2 Sønner af en Provst Stjernholm — hvoraf den ældste døde 1793, og den yngste, der hverken havde Lyst eller Anlæg til Studeringer, er nu — om Jeg veed ret — sin Faders Søn. — Frederik var altsaa den eneste, der af denne Samling blev Student, men den ældste Stjernholm levede dog længe nok til at vække hans Kappelyst, og den yngres — som han over 4re Aar havde til Selskaber — maadelige Sjeni gav ham Leilighed til at repetere alt, hvad han læste. —

Frederik gik nu frem med langsomme men faste Skrit, og fortryder intet af den Tid, han opholdt sig i Tyregod, uden den, der bortødsledes paa — *usque ad infinitum*² — at tygge paa Katekesis, Guldbergs aabenbarede Theologi, og hvad alt dette fornuftknusende Apparat hedder. — Dog dette siger han langt fra ikke for at nedsætte Hrr. Feld. — Som Præst og som den, der i de høiortodoxe Tider havde studeret Theologien, maatte han tro det nyttigt, at hans Eleve befastedes mod Kjætteri, og han troede desuden, disse Bøgers Læsning og Læring udfordredes, naar han

¹ 0: med tilhørende Samtaler. ² 0: i det uendelige.